

Ročník XXII.

duben 2013

číslo 4

Až padne rosa

K večeru se bojím nejmíc.
Samoty ne,
ta objímá.
Života,
ten děsí
a odvádí člověka
od branky v naší zahradě,
kudy prolezou jen ptáci,
ztracení psi
a nalezené vzpomínky.

Snad jednou budeme přešlapovat
na vinici
majíce rozpraskané rty žízni
a pak definitivně
padne rosa.

Tomáš Kaválek**Úvodem**

Chlapská něžnost římského biskupa Františka nás dojmá. „Církev má být chudá a pro chudé“, řekl.

Ježíš nežil v nouzi; jeho táta uměl rodinu zabezpečit, na pracovní úřad nechodil. Snadno odhadneme, že rodina věnovala potřebnějším více než povinnou desetinu zisku.

Velikonoce podstatně ovlivňují náš život. Se vzkříšením osobní zkušenost ještě nemáme, ale Ježíšovu důvěryhodnost jsme si vícekrát ověřili. Jeho pravidla k budování dobrých vztahů nejsou překonaná. Která kultura se dokázala natolik vypořádat s bídou, nemocemi a nevzdělaností jako křesťanská? V které kultuře má dítě, žena, invalida, vězeň lepší postavení? Zdalipak tuto úroveň dokážeme předat? Nic se samo neudělá. A na politiky spoléhat nemůžeme. Co odpovídáte mládeži, která se ptá, jak se má ve třídě dívat na portrét presidenta, který lže a podvádí?

/v

JÁ, HONORÁRNÍ PORADCE

Je mi 82 roků. V pěti letech mně pan farář podal první přijímání. Ve čtrnácti letech mi rodiče dovolili jít do kláštera, přestože jsem byl jedináček. Osud Církve byl u mne vždy na prvním místě. Vítám nového papeže, už osmého v mém životě. Dovoluji si mu podat několik rad.

– První je nezaclánět Krista. Kristus sám totiž vždy zdůrazňoval Otce. A nezacláněl ani člověka! Ač byl s Bohem zajedno, nic nelpěl na své vznešenosti, zapřel sám sebe a byl jako každý jiný člověk (Fl 2:6-8). Papež (biskup, kněz) jako každý jiný člověk?! Dost důvodů k zamyšlení.

– Druhá rada: honosný způsob života není z Otce, ale ze světa (1 J 2:6). Co je to „honosný“?

– Třetí rada je rada Mojžíšova tchána (Ex 18,16-26). „Díval se na zeťovo jednání s lidem: Není to dobrý způsob, jak to děláš. Vyhleď si schopné muže, ulehčí si své břímě, ať je nesou s tebou.“ Papež může více než polovinu své jurisdikce delegovat biskupům. Vždyť oni jsou (jakož i on) nástupci apoštolů! Pak by mohl asi tisíc kněží papežské Kurie poslat na fary; ušetřil by tak i na rozpočtu.

Biskupové by pak nemuseli se všim běhat do Vatikánu a naučili by se konečně zodpovědnosti. Diecéze by mohly samy volit svého biskupa, papež by ho buď potvrdil, nebo odmítnul. Tak to kdysi bývalo.

- Čtvrtá rada: máme v zásobě desetitisíce kněží, kteří neunesli samotu. Máme tisíce jáhnů, které světíme na kněze hned po úmrtí jejich manželek (sic!). Doporučuji Jeho Svátosti meditovat o pokynech apoštola Pavla v 1 Tim 3:1n.

Další úvahy by se mohly týkat církevního práva a bezprávných „laiků“; exekucí bez soudu a bez obhájců; nutné ostré reformy Kurie a jejich titulatur; o finančnictví... Meditovat o Žalmu 89:43 - abychom my sami nerozveselili své nepřátele. *Jan Rybář*

Památku žen zavražděných, vězňů, týraných komunisty připomínala v pátek 8. března protikomunistická iniciativa sdružená v platformě BEZ komunistů.cz.

„**Dámy a pánové**, bojte se včas sami sebe, abyste se později nemuseli bát následků svých činů.“

*Rudolf Battěk, in:
Dámy a pánové (samizdat 1983-5)*

JEDINÝ CHLÉB, JEDINÉ TĚLO

Jan Zlatoustý

Jako pšeničná zrna se máme ztratit v jediném chlebu; stát se údy téhož těla.

Čím se stávají ti, kdo přijímají?

Kristovým tělem?

Nejsou již mnoha těly, ale tělem jediným.

Kolik pšeničných zrn tvoří dohromady chléb! Ale kdo tato zrna vidí?

Jsou skutečně v chlebu, který vytvořila, ale nijak se neliší jedno od druhého – tak jsou spojena.

Tak i my jsme spojeni jedni s druhými a s Kristem. Neživí se tento jedním chlebem – tělem a tamten jiným tělem; všichni jsme vyživováni stejným tělem, a proto apoštol dodává:

„Neboť všichni se podílíme na stejném chlebu.“

Jestliže se podílíme na stejném chlebu, jestliže se stáváme jedním tělem, proč nemít stejnou křesťanskou lásku a nespojit se tímto mocným poutem?

Přečtete si znovu dějiny našich předků ve víře – najdete tam tento živý div: „množství věřících mělo jediné srdce a jedinou duši.“

Kristus ráčil spojit se s vámi a vy byste nechtěli být spojeni se svým bratrem?

Církev tu není proto, abychom při vstupu do ní zůstali rozdělení, nýbrž právě proto, aby v ní naše rozdělení pohaslo: to je smysl shromáždění. Přicházíme-li tedy pro eucharistii, nečinně nic, co by eucharistii odporovalo: nepůsobme utrpení svému bratrovi, nepohrdějme ubohými! Přišli jsme vzdát díky za přijatá dobrodíní? Neoddělujte se tedy od svého bližního! Jakže? Připomínali byste si Krista a pohrdali byste chudákem – a přitom by se vás nezmocnila hrůza?

Účastníte se této božské hostiny – musíte tedy být nejsoucinnějším člověkem! Pili jste krev Páně a nepoznáváte svého bratra? A i kdybyste ho až do té chvíle byli neznali, musíte ho poznat u tohoto stolu.

V církvi musíme být všichni jako ve společném domě: tvoříme jediné tělo. Máme stejný křest, stejný stůl, stejný zdroj a také stejného Otce.

ŘÍMSKÝ BISKUP FRANTIŠEK

Několik minut po vyhlášení výsledků volby v Sixtýnské kapli nabídl hlavní ceremoniář novému papeži tradiční červenou papežskou pelerinu zdobenou kožešinou. „Díky, Monsignore,“ odpověděl s úsměvem František. „Oblékněte si to místo mě klidně sám. Čas karnevalů skončil!“

František místo zlatého náprsního kříže používá železný kříž. Odmítl nový zlatý prsten, přijal pozlacený prsten, který byl jedním z návrhů pro Pavla VI. Místo trůnu používá jen křeslo. Ve všední dny neslouží mše soukromě, ale zve na ně vatikánské zaměstnance, zahradníky, popeláře, tiskaře ...

Po mši si sedne mezi lidi do lavice, u výcho-

ZNALOST JEŽÍŠE

jeden mnich východní církve

Každý člověk musí objevit Ježíšovo tajemství sám. A i když se dovídáme od jiných kdo je Ježíš, i když jiní mají poslání nám to říkat, přece jen se dovídáme o Ježíši, jaký je jedině na základě důvěrné osobní zkušenosti.

O mnoha duších, které věřily všemu, čemu je třeba věřit, a které vedly spravedlivý zbožný život, se můžeme totiž ptát: znala tato duše Spasitele? Znala ho důvěrně, tak jak lze znát svého nejbližšího přítele, jak se mohou znát muž a žena, kteří se mají rádi, jak může být známý jen ten, kdo je nám vnitřně bližší než my sami?

Místo osobní a hluboké znalosti Spasitele nastupuje soubor získaných (a ostatně správných) znalostí o Spasiteli. Ty se mohou rozprostřít mezi Ježíše a nás jako jakási clona. Známe tě skutečně, Pane? Anebo znám jen to, co jsem o tobě četl nebo slyšel? Ježíš nechce, aby duše ustrnula v okamžitě udíleném patření a aby se na ně omezila. Nathanael spatřil Ježíše a uvěřil, ale Ježíš mu řekl: „Uvidíš větší věci.“

Radost z patření nesmí přerušit vzmach; musí ho dále popohnat. Stále dál hledat Ježíše: „Hleďte a naleznete!“ – ano, ale také: jelikož jste nalezli, budete hledat dál. Čím více najdete, tím víc budete hledat. Nepřestaneme hledat Ježíše až do konce časů. Tím, že jsme Ježíše objevili, nebude vyčerpáno naše hledání Ježíše, dokud na něho nebudeme patřit navždy.

du každému podává ruku.

František, před léty - když byl jmenován kardinálem - řekl Argentincům: „Na tu slávu do Říma nejezděte, peníze raději věnujte chudým.“

Teď po zvolení papežem také prohlásil: „Do Říma na inauguraci nejezděte, letenky a vatikánské hotely jsou drahé, věnujte peníze chudým“.

František pozval na schůzku generála jezuitů. Osobně volal do jezuitské rezidence: „Tady papež.“ „Tady Napoleon“, představil se vrátěný.

Generál jezuitů Adolf Nicolás SJ vyprávěl: „Na osobní pozvání papeže Františka jsem přišel do domu sv. Marty, ve kterém bydlel kardinálové po čas konkláve. Stál u vchodu a přijal mě – po jezuitském způsobu – objektivně. Na jeho přání jsme udělali pár fotografií, a když jsem se mu omlouval, že nezachovávám etiketu, trval na tom, že se k němu mám chovat jako ke každému jinému jezuitovi a tykat mu, takže jsem si nemusel dělat starost s tím, jestli ho mám oslovovat „Vaše Svatosť“ nebo „Svatý otče“.

Nabídl jsem mu všechny zdroje, které má naše Tovaryšstvo k dispozici, protože ve své nové pozici bude potřebovat rady, názory, lidi atd. Projevil mi za to vděčnost, a když jsem ho pozval na oběd na kurií, řekl, že mu bude

potěšením. Vládla mezi námi atmosféra vzájemného porozumění v otázkách minulosti, přítomnosti a budoucnosti, naplněná poklidem a humorem. Odešel jsem od Františka s přesvědčením, že bude stát za to plně spolupracovat s ním na vinici Páně.

Pak mně – mladšímu, pomohl s kabátem a doprovodil mě ke dveřím. Opět mě objal jako přítele.“

V kázání při inauguraci František řekl: „Prosme milosrdného Otce, abychom plně žili onu víru, která nám byla darována v den našeho křtu, a abychom o ní mohli svědčit – svobodně, radostně a s odvahou. Tím nejlépe posloužíme sjednocení křesťanů. Bude to služba naděje ve světě, který je dosud poznamenán rozdělením, rozpory a rivalitou. Čím věrnější budeme jeho vůli – myšlenkami, slovy i skutky, tím reálnější a podstatnější bude naše cesta k jednotě.“

František požádal bratrské církve o modlitbu za to, aby byl „pastýřem podle Kristova srdce“.

Poté se obrátil k zástupcům židovského národa, ke kterému, jak zdůraznil, „nás váže zvláštní duchovní pouto“: „Děkuji za vaši přítomnost a důvěřuji v pomoc Nejvyššího, díky které budeme moci úspěšně pokračovat v bratrském dialogu. Přál si jej koncil, skutečně nastal a zejména v posledních desetiletích přinesl nemálo ovoce.“

„Katolická církev si je vědoma toho, nakolik je důležité podporovat přátelství a úctu k mužům a ženám jiných náboženských tradic.

Rád bych to zopakoval – podporovat přátelství a úcty k ženám a mužům odlišných náboženských tradic. Církev si je zároveň vědoma odpovědnosti nás všech za tento svět a veškeré stvoření, které máme milovat a uchovávat. Můžeme vykonat velmi mnoho pro dobro těch chudších z nás, pro slabé a trpící, pro spravedlnost, smíření a pokoj. Avšak zejména musíme udržovat žízeň tohoto světa po absolutnu. Nesmíme dopustit, aby převládlo jednorozměrné pojetí člověka, které jej redukuje na výrobce a spotřebitele. To je v této době jedna z nejnebezpečnějších léček.“

„Otevřenost vůči tomu, co nás přesahuje, je vrozena každému člověku.

V tomto smyslu cítíme, že jsou nám blízcí také všichni muži a ženy, kteří, byť nesdílejí svou příslušnost s žádnou náboženskou tradicí, hledají pravdu, dobro a krásu – tuto pravdu, dobrotu a krásu Boha. Jsou našimi cennými spojenci v úsilí hájit důstojnost každého člověka, utvářet pokojné soužití národů a starostlivě uchovávat stvoření.“

František přijal představitele křesťanských církví a církevních společenství, židovské komunity a jiných náboženství: „Při inauguraci mši jsem vašim prostřednictvím zakusil duchovní přítomnost společenství, která za-

stupujete. V tomto projevu víry se mi zdálo, že ještě naléhavěji prožívám modlitbu za jednotu věřících v Kristu a že zároveň vidím jakési předznamenání plného uskutečnění této jednoty, která závisí na Božím plánu a na naší věrné spolupráci.“

František stále bydlí v domě sv. Marty. Ten večer, kdy se vrátil z konkláve, se však rozhodl, že zůstane ve svém dosavadním pokoji a nevyužije možnosti přestěhovat se do větších prostor, které jsou v domě sv. Marty vyhrazeny pouze papeži. Když se vrací do jídelny hotelu k jídlu, usedá na jakékoli místo, které najde volné. Žádná privilegia, maximální diskretnost a důvěrnost.

Spiritualita světáctví je horší než zhýralost papežů v minulosti

R. 2007 hovořil argentinský kardinál Jorge Maria Bergoglio na stránkách časopisu 30giorni o poslání církve a nebezpečí, kterému je společenství věřících vystaveno v nynější době:

„Antičtí teologové říkali, že duše je jakási plachetnice a Duch svatý je větrem, který duje do plachet, aby plula. Podněty a pobídky tohoto vanutí jsou dary Ducha. Bez Jeho podnětů, bez Jeho milosti nejdeme vpřed. Duch svatý nás uvádí do tajemství Boha a chrání nás před úskalími gnostické církve, před nebezpečím sebestředné církve tím, že nás posílá hlásat evangelium.“

„Všechno, co nás směřuje na stezky Boží, je dobré. Svým kněžím říkám: Čiňte vše, co máte. Povinnosti svého stavu znáte, převzmete odpovědnost, vyjděte ven a nechte dveře otevřené.

Jeden farář mi řekl: „Otče, ale pak do kostela nikdo nepřijde“.

„Proč ne? – říkám - Copak teď přicházejí na mši?“

Odpověděl mi: „Ne“.

„Rekl jsem mu: Vyjít ze sebe samých znamená vyjít také z oplocené zahrady vlastních přesvědčení pokládáných za nezvratná, pokud se stávají překážkou a pokud uzavírají horizont patřící Bohu.“

„Platí to také pro laiky?“ – ptala se redaktorka.

„Problémem je klerikalizace laiků. Kněží klerikalizují laiky a laici je prosí, aby byli klerikalizováni... Je to hříšná spoluvina. Má stačit křest. Vzpomínám na křesťanská společenství v Japonsku, která zůstala dvě stě let bez kněží. Když se misionáři vrátili, našli celé vesnice pokřtěných i platně seždaných, všichni jejich zesnulí měli katolický pohřeb. Víra zůstala nedotčena, protože tito laici se těšili z darů milosti, přijímali pouze křest a žili svoje apoštolské poslání na základě pouhého křtu. Netřeba mít strach ze závislosti na právních předpisech a „Božím jemnocitu.“

„Znamená to tedy neutíkat před obtížnou misí?“ – ptala se redaktorka.

„Naše jistoty se mohou stát zdmi, vězením, které tísní Ducha svatého. Kdo izoluje své vědomí před putujícím Božím lidem nepozná radost Ducha svatého, jež nese naději. Osamocené vědomí je vystaveno nebezpečí. Kdo se uzavírá ve svém Tarzu, nařiká na všechno anebo se cítí ohrožen ve své identitě a vrhá se do svých bitev, je nakonec ještě více zaujat sám sebou a stává se ještě sebestřednějším.“

„Co je tedy třeba činit?“ – zeptala se redaktorka.

„Musíme nahlížet lid takový, jaký je, a ne takový, jaký by měl být, a tak uvidíme, co je potřeba. Bez prognóz a receptů, avšak velkoryse. Zraněními a křehkostmi promlouvá k lidem Bůh. Dovolme mu tedy, aby mluvil. Ve světě, který nedovedeme zaujmout svými slovy, může zaujmout jedině přítomnost Toho, který nás miluje a zachraňuje. Apoštolský zápal se obnovuje, svědectví o Tom, který si nás zamiloval jako první.“

„Co je tedy to nejhorší, co může v církvi nastat?“ – zeptala se nakonec novinářka:

„To co de Lubac nazývá spiritualita světáctví. To je největší nebezpečí pro církev, pro nás, kteří jsme v církvi.

Je horší - říká de Lubac - zkázonosnější než ona ostudná lepra, která zhyzdila milovanou Nevěstu v dobách zhýralých papežů. Světácká spiritualita (říká kardinál Bergoglio) znamená stavění sebe samého do středu dění. To je to, co Ježíš vidí na farizejích, kteří oslavují sami sebe a navzájem.“

Jediná biografie papeže Františka se jmenuje: El jesuita.

Knihla vyšla před třemi lety. Francesky Ambrogettiové, spoluredaktorky této knihy se Vatikánský rozhlas ptal: „Jak vaše kniha rozhovorů vznikla?“

„Bylo to v roce 2001. Arcibiskup Bergoglio byl právě jmenován kardinálem a nikdo ani vzdáleně nepomyslel na to, že by se mohl stát papežem. V Argentině zrovna propukla hospodářská krize. Chtěla jsem proto natočit rozhovory se zástupci různých odvětví a mimo jiné jsem zavolala také na arcibiskupství. Odpověděl osobně kard. Bergoglio a já jsem ho pozvala na zahraniční tiskové oddělení. Souhlasil, a proto jsem se zeptala, kdy mu můžu poslat auto. Na to řekl - Ne, ne. Jaká je přesná adresa? Tak to tam dojezdí tím a tím autobusem, který mi zastaví asi tři bloky odsud, a zbytek už dojdu pěšky. To

byl první šok – kardinál, který jezdí městskou dopravou. V té době byl přece arcibiskupem Buenos Aires a nejvyšším představitelem argentinské církve! Setkání na tiskovém oddělení velmi zapůsobilo na všechny přítomné novináře. Říkal velice hluboké věci

naprosto jednoduchým stylem. Řekli jsme si, že by možná stálo za to, věnovat se myšlení tohoto muže poněkud hlouběji, a tak vznikl nápad sepsat knihu. Pak nám ale trvalo mnoho let, než se nám podařilo tehdejšího kardinála přesvědčit, aby se s námi setkal a knihu jsme napsali.“

Papež František a kardinál Bergoglio jsou jeden a týž člověk – prvních několik dní pontifikátu to plně potvrdilo, míní italská novinářka.

„Zcela jistě, nijak se nezměnil. Pro toho, kdo jej zná, není jeho první gesto – tedy žádost lidem na náměstí o modlitbu – ničím překvapivým. Zdraví tak lidi pokaždé – „Modlete se za mne“. Vůbec by mne neohromilo, kdyby i v Římě jezdil veřejnou dopravou. Jistě se toho dočkáme! Je to velice dochvilný, laskavý a kultivovaný člověk; schopný naslouchat, rozmlouvat a dohodnout se. Pokud se ale jedná o věci, v které věří, je nekompromisní, odvážný a silný.“

Italská publicistka dále hovoří o dědictví, které papež František zanechal své arcidiecézi a církvi v Argentině.

„Spravoval ji tím nejlepším možným způsobem. Měl přímou telefonní linku pro kněze, kam mu mohli ve dne v noci volat. Kněží ho velmi milovali a určitě ho budou milovat i místní biskupové a kardinálové. V argentinské církvi za sebou zanechal řád a pořádek. Doufejme, že se mu totéž podaří také ve Vatikánu. Jeho věřící jsou samozřejmě trochu smutní. V knize přinášíme výpověď jedné právničky a aktivistky v oblasti lidských práv, která říká: „Byl by fantastický papež, doufám ale, že ho ne zvolí, aby mohl zůstat s námi.“

Dnes však lidé zároveň cítí radost – ve skutečnosti svého biskupa neztratili, ale vlastní ho stále, byť širěji, celosvětově, uvedla pro Vatikánský rozhlas Francesca Ambrogettiová.

MILOŠI ZEMANOVI NEVĚŘÍM JEDINÉ SLOVO,

říká Martin C. Putna v televizním pořadu
„Před půlnocí“ Šárky Bednářové.

Máme poměrně čerstvě inaugurovaného prezidenta Miloše Zemana. Už během prezidentské kampaně jste uvedli: „Prezidentem se může stát ten, kdo vypadá jako král, kdo dává najevo, já jsem víc než vy.“ Český lid tedy volí jakýsi archetyp krále, podle vás to splňoval jak Václav Havel, tak Václav Klaus. Jak to je s Milošem Zemanem?

V každém případě dělá vše pro to, aby tomu archetypu také odpovídal, dělá to velmi profesionálně. V tomto smyslu jistě lze jeho tým velmi pochválit. Kdyby člověk nevěděl, co je to za člověka, řekl by si na základě inaugurace, to bude asi moudrý, statečný, slušný a zbožný člověk.

Václav Havel a Václav Klaus byli výrazně odlišné osobnosti. Řekl jste, že jeden i druhý využívali vladařskou symboliku. Jak se v užití vladařské symboliky odlišovali?

Dostí zásadně. Václav Havel vždy zdůrazňoval, že následuje Masaryka v tom, že je prezident intelektuál, který je si jistě vědom svých kvalit, ale také sám o sobě pochybuje a zkoumá skepticky sebe sama. Táž se sebe sama: „Nemýlím se? Je skutečně pravda, co říkám? Odpovídají moje skutky mým slovům?“ To stačí velmi jednoduše srovnat se suverenity a jakoby božskou neomylností, se kterou vystupoval ten, který seděl na Pražském hradě po něm.

Václava Klause jste velmi kritizoval v tom, že byl často na hraně ústavy, ať to bylo s podpisem mezinárodních smluv či se jmenováním soudců. Řekl jste, že mu to veřejnost tolerovala podle logiky, on sedí na Hradě, on ví, co dělá. To je ten archetyp krále. Dnes tady máme žalobu na prezidenta pro velezradu. Nemýlil jste se trochu?

Senát v posledních dnech Klausovy éry ukázal, že je konečně k něčemu. Všimněme si, jak to bylo komentováno ze strany Klausových příznivců. Argument proti nezněl, že to není věcně správně, argument zněl: „Co si to dovolují? Vždyť on je prezident!“ Takže jsem měl pravdu, bohužel.

Lehce se odkloním od Václava Klause k Miloši Zemanovi. Ten, jak se zdá, se chce těchto chyb vyvarovat a veřejně deklarovat, že amnestie i milosti vylučuje?

A vy mu věříte, co říká? Nejde totiž jen o to, co kdo říká, ale také kdo to říká a v jaké situaci to říká. A pokud tady někdo v kampani zjevně pracoval se lží a s tím, co chtělo být slyšeno, aby mu to přineslo hlasy, proč bych mu měl najednou věřit, že to, co říká teď, má větší váhu než to, co říkal tehdy?

Vy nevěříte, že by nikdy nevyhlásil amnestii?

Když se podíváte na to, s jakými sliby nastupoval Václav Klaus do svého prvního prezidentského období, a srovnáte to s tím, co se dělo potom... Namátkou: „Chci být prezidentem aktivním, nikoli aktivistickým.“ „Milostí bylo příliš mnoho.“ A podívejte se, jaká

něj velmi rozhořčení. A toto je přesně gesto, které by je mělo usmířit. Je to to, čemu se latinsky říká *captatio benevolentiae* – snaha se zalíbit, usilování o zalíbení.

A s tím ateismem je to také velká legrace. V Domě knihy Librex jsme měli debatu přesně na téma „Kacířské Čechy“. Moderátorka se tázala, zda jsou Čechy kacířské, nebo ateistické, a já jsem říkal, že nejsou kacířské ani ateistické. Čechy jen v husitské, bratrské a masarykovské tradici docela dost dbají na to, aby náboženství bylo spojeno s etikou. Aby, když někdo hlásá nějaké náboženské ideje, tomu odpovídaly i jeho skutky. O tom jest celý Hus a celý Masaryk.

Miloš Zeman v kapli svatého Václava modlitbu zopakoval, biskupové se s ním pomodlili, dokonce zazpívali modlitbu Páně. Co to s vámi dělá osobně?

Vzpomněl jsem na surrealistus, na slavný Bretonův motiv setkání deštníku se šicím strojem na pitevním stole. To znamená něco, co k sobě vůbec nepatří, je to nesmyslné, absurdní.

Na druhou stranu pokud jde o modlitbu za panovníka nebo prezidenta, to je v pořádku, to tak být má. V křesťanských kostelech všech vyznání se patří modlit při bohoslužbě za panovníka. Neříkáme tím však, že panovník je dobrý, že s ním souhlasíme, ale je to náš panovník, ať jsme si ho vybrali, nebo nevybrali. Tím, že se za něj modlíme, apriorně neschvaluje jeho skutky, nedáváme mu volnou ruku, ať si dělá, co chce, vše je správně. Tím prosíme za to, aby v rámci možností to bylo s ním a jeho skutky tak dobré, jak to jen může být.

Máte velký osten proti Miloši Zemanovi. Proč mu nechcete dát šanci? Proč jste na něho tak kritický?

Protože lhal...

Dobře, ale platí tady „kdo je bez viny, hod'te kamenem?“

Ten výrok se týká situace, kdy je cizoložná žena, která byla z cizoložství usvědčena, chtějí ji kamenovat a Ježíš neřekne, že cizoložství je v pořádku nebo že jí nemají kamenovat. Oni se ho ptají, dotírají na něj a on jim řekne tuto větu: „Kdo jsi bez viny, hod't kamenem.“ A to je, myslím, přesná situace. Člověk by měl především být schopen vyznat a uznat, co udělal špatně. A potom je možné hovořit dál o tom, co budeme dělat, jak je možné věci napravovat.

Jste věřící člověk...

Snažím se.

Neměl by věřící člověk umět odpouštět? Prvopočátkem možnosti nějakého odpuštění,

byla realita. Nevidím důvody, proč tomuto člověku věřit jedině slovo.

Vy jste také teolog...

Nejsem teolog. Vystudoval jsem teologii, ale teolog je někdo, kdo se teologií profesionálně zabývá, a na to já si netroufám.

Ale kolem duchovního světa se točíte, píšete knihy. Jak vnímáte roli Miloše Zemana právě v této rovině? Na závěr inauguračního projevu totiž řekl: „Byť jsem tolerantní ateista, tak prosím Boha o pokoru, odvahu, moudrost.“ Řekl to proto, že se chtěl zalíbit, anebo proto, že to myslel vážně?

Je to zcela zřetelné. Věděl, ví a jeho tým ještě lépe, že voliči Schwarzenberga jsou na

smíření je vyznání viny. Cizoložná žena neříká: „Ne, já jsem nikde necizoložila.“ Ona se o nic takového nepokouší. Byla usvědčena při činu. On byl usvědčen při lži. I soud, když byl tázán na názor, jasně řekl, ano, v předvolební kampani se lhalo.

Nejvyšší správní soud to nějakým způsobem roztelil a uzavřel, nebylo to lhaní až takové, aby nemohl být zvolen prezidentem. Jaký tedy podle vás bude Miloš Zeman? Sjednocující, nebo rozdělovací? U vás asi nikdy nevyhraje, vás nikdy nepřesvědčí?

Může to zkusit. Ale myslím, že mu na tom nebude až tak záležet. Nějaký Putna...

Pojďme k prezidentovi, ke kterému jste měl poměrně blízko, kterého jste nějakou dobu pozoroval, o kterém jste dokonce napsal knihu (*Václav Havel. Duchovní portrét v rámu české kultury 20. století - pozn. red.*) Václava Havla jste také nešetřil, dost jste ho kritizoval hlavně v jeho závěrečném období ve funkci prezidenta. Co vás vedlo k tomu, že jste ho označil za jakousi ikonu sama sebe?

To byly ty poslední roky, ve kterých Václav Havel nebyl fyzicky ani duševně ve formě. To je něco, za co člověk nemůže, něco, co čeká každého dříve či později. Jistě v dějinách zůstane pro to podstatné, zůstane pro ty roky, ve kterých byl ve formě, ve kterých vedl odboj proti komunismu, vedl sametovou revoluci a vedl přechod Československa od komunismu do demokracie. Jistě se mu něco nepovedlo, jistě se mu něco povedlo. A ty poslední roky budou podle mne časem milosrdně zapomenuty, protože posledním zajímavým intelektuálním výkonem je kniha vzpomínek *Prosím stručně* a samozřejmě i hra *Odházení*, která je mimořádně sebersarkastická. Lidé sice říkají, že je to absurdní drama. Ale to je omyl. Je to hyperrealistická hra o něm samém, o jeho okolí, o jeho manželce, jeho tajemnicích. To jsou repliky, které jsem tehdy slyšel. To byl ten poslední okamžik, ve kterém dokázal pozorovat a popsat skutečnost sarkastickým způsobem.

To ano, ale on sám si to možná uvědomoval, že se stává ikonou. Ve vaší knize píšete, že Václav Havel po nějaké konferenci řekl: „Netleskali tomu, co říkám, ale mé osobě, nebo přesněji oné ikoně.“ Václav Havel toto pronesl v roce 2007. To měl před sebou ještě pár let života a uvědomoval si, že se stává ikonou, ale nic s tím nedělal. Bylo to špatné? Jak to hodnotíte?

Pokud člověk má sebemenší moc, začínají se kolem něj shlukovat lidé, kteří jsou rádi blízko lidí, kteří mají moc. Nejde o to, že ho zneužívají, jde o to, že mu kradou schopnost sebereflexe. A ta otázka nezní, jestli se tomu člověk dokáže bránit, ale jak moc se tomu dokáže bránit. A jak jsem mohl pozorovat lidi, kteří byli kolem něho v posledních letech, tak to byli lidé, kteří stáli opravdu velmi moc o tu moc.

Je zapotřebí to říci asi tak: On se ještě bránil poměrně slušně, mohlo to být horší, když se podíváme na konce jiných prezidentů, je tam

ta míra dosebezahlednosti a podléhání nerůznějším vlezbytostem okolo ještě daleko horší.

Pavel Kohout ho označil za novodobého Masaryka. Ta paralela sedí?

Jen do jisté míry. V určitém okamžiku sehrál masarykovskou roli, on byl tím symbolickým králem, který se navrácí, obnovuje řád, tam je ta velká paralela pozdního habsburského režimu a pozdního komunismu a obnova státu. Návrat krále, návrat Artuše. Tam ta paralela sedí. Havel samozřejmě Masarykovy texty znal, velmi často je cituje nebo parafrázuje. Zároveň je tam přece jenom velký rozdíl v tom, že Masaryk byl člověk nesmírně vnitřně vážný. V Havlovi byl i prvek komediantsví, skutečné lásky k „tyjátnictví“, a to nejen v tom vysokém teatrologickém smyslu, ale skutečně k tomu „tyjátru“, k tomu předvádění, k hravosti. Dokonce, teď řeknu straně sprosté slovo, k showbyznysu. On to měl nějakým způsobem rád, ale Masarykovi to bylo naprosto cizí. To byl člověk asketický, nepil, nekouřil, téměř nejedl.

Václav Havel se proslavil ještě před politikou ve svém raném období svou dramatikou. Ve své knize také píšete, že došlo ke sporu mezi Havlem a Vyskočilem. Také tam naznačujete, že Václav Havel byl vykradačem myšlenek, témat, že si to dokázal umět přisvojit, že na tom dokázal vystavět svůj kredit. To ho nevykreslujete v moc dobrých barvách?

Když řeknete vykradač, zní to velmi drsně. Myslím, že toto slovo jsem tam nepoužil. To už je takový jemný posun, který jste provedla vy.

Pravdou ale je, že Havel nebyl nikdy původním myslitelem. Nebyl původním tvůrcem, že by vytvořil absurdní drama nebo vytvořil žánr grafických básní, které dělal v šedesátých letech. Většinou pracuje s žánrem, látkou, tématem, které už tu bylo. Jeho originalita spočívá v tom, že to přetváří a dovádí dál. A to je legitimní typ tvořivosti.

Když jste psal knihu, ptal jste se na dílčí události, když jste popisoval některé záležitosti, které dosud nebyly vyjasněné? Jednou z nich je *Zahradní slavnost*. Ptal jste se Václava Havla, jak to vlastně s Ivanem Vyskočilem skončilo?

Snažil jsem se tady jemně a zdvořile naznačit, že v posledních letech a hlavně v posledním roce, kdy jsem tu knihu psal, nebyl opravdu ve formě. S Ivanem Havlem jsme za ním byli a pokoušeli se ho tázat na nějaké věci z šedesátých let a on si prostě nic nepamatoval. A kdo víc než bratr by to měl být schopen z něj dostat? To nebyla žádná stylizace ze strany Václava Havla, on si to opravdu nepamatoval.

Stihl si přečíst vaši knihu?

Poslal mi krátký dopis, že děkuje, že je to zajímavé a že je tam nějaká nepřesnost. Že je tam citovaný nějaký dobový dokument, který byl podle něj míněn ironicky, nikoliv vážně. Takže ano, „putnul“ jsem se.

Karel IV., T.G. Masaryk i Havel snili svůj český sen o českém duchovním náro-

Může se osud horlivého masarykovce a vlastence („*utneme každému ruku, která se natáhne přes naše hranice*“) a později fanatického zastánce spolupráce s nacisty („*ved'te českou mládež duchovně do Říše!*“) vejít do jednoho lidského života? Příběh zlopověstného protektorátního ministra školství a lidové osvěty dosvědčuje, že ano. Mimořádně inteligentní, schopný a obětavý, nezřízeně ctižádostivý a sebevědomý muž, kterého šok z dvojnásobné zrády Mnichova přivedl na stranu režimu „*tvrdé ruky*“.

Více čtete na www.letohrad.farnost.cz :

„Osobnosti naší historie (sepisuje Zdeněk Hübner)“

dě, o tom, že Česko by ve světě mělo mít větší význam, než dosud má, že by se z něj mělo stát intelektuální a morální centrum. Proč český sen o duchovním státě vždy ztroskotal?

Zřejmě jeho původce nedoceníl realitu českého všedního dne a byl příliš zaujat svou vizí. Bylo to tak v případě Karla IV., T. G. Masaryka, i v Havlově. Souvisí to s českou vizí, která pokračuje husity, takovému, to je ta svatá země, tady to křesťanstvo, později evropská demokracie, nalezne nějaké své nové centrum.

Mluví se o jistém fenoménu čecháčkovství. V tom jsme my specifictí proti jiným národům. Ne nadarmo máme Švejka. Jste historik. Přemýšlel jste někdy o těch kořenech?

Je tam asi hodně ta smutná zkušenost pobělohorská. Myslím, že ten kořen je tam. Není to jen můj nápad, je to v podstatě analýza, kterou udělal Jan Patočka, který v jednom textu ze sedmdesátých let mluví o velkém češství a malém češství. Říká, že Karel IV. a husité a Jednota bratrská neřešili osudy národa, ale osudy křesťanstva a řešili osudy Evropy. Od té velké porážky, ztráty velké části české inteligence a šlechty, která z větší části odešla do zahraničí a oslabila vztah k národu, je to malé češství, které se stará samo o sebe. Jak říkal básník Ivan Diviš, Čecháček, který má rád špekáček. A který nedůvěřuje tomu, co je nahoře, protože to nahoře se děje daleko, kdesi ve Vídni, pak někde v Moskvě. A i dnešní antievropská propaganda pracuje s tímto motivem, že byla Vídeň, pak Moskva a teď Brusel. Oni tomu nerozumí a my tady jsme takoví ti opravdoví lidé, tak si dáme toho buřtu. To je to, co Havel, Diviš, Černý a další nazývali tím čecháčkovstvím.

ČT24, 11.3.2013

*M.C.Putna (*1968), literární a kulturní historik a kritik. Patří mezi viditelné katolické myslitele a rád občas rozčeří svými výroky české intelektuální prostředí. Vystudoval filologii a teologii, přednáší na Fakultě humanitních studií Karlovy univerzity, působil také na univerzitách v Německu a USA, je ředitelem Knihovny Václava Havla. Je expertem zejména na vztah kultury a náboženství.*

AKTUALITY

Česká křesťanská akademie v Letohradě zve na **přednášku manželů Klempřových „Moravané mezi Eskymáky“** do evangelického kostela v sobotu 13. dubna v 19 h.

Výstava ke stému výročí narození Josefa Hochmana (grafik, knižní ilustrátor a výtvarný redaktor)

6.4. - 4.5. v městském muzeu.

Vstupné: 20 Kč dospělí; 15 Kč děti, studenti a důchodci, zdarma děti do 5 let.
po-pá 8-11 11:30-16 h. so 8-11 h.

Ukázka didaktických hraček

8.4. v 10 h. Centrum pod střechou

Absolventský koncert ZUŠ A. Muchy (účinkují: Daniela Hanzelková - housle, Denisa Lipenská - příčná flétna, Michael Srb - kytara, Nikola Vodehnalová - sólový zpěv, Kristýna Formánková - kytara. Hosté: Veronika Veličová - příčná flétna, Tereza Korandová - viola)
9.4. v 17 h. koncertní sál ZUŠ na zámku.

Koncert studentů konzervatoří (bývalých žáků Základní umělecké školy A. Muchy)

11.4. v 18 h. - koncertní sál ZUŠ na zámku.

Vstupné: 50 Kč dospělí, 25 Kč děti.

Divadelní spolek Jirásek Týniště nad Orlicí zve na divadlo **Charleyova Teta**

13.4. v 19:30 h. - Dům kultury. Vstupné: 80 Kč.

4. Swingový večer - Big Band Letohrad

21.4. v 19:30 h. - Dům kultury. Vstupné: 200 Kč.

Maliřský a fotografický plenér a výstava obrazů ke 300 letům Kopečkové pouti.

27.4. 10-17 h. kaple sv. Jana Nepomuckého
Pro děti i dospělé, amatéry či profesionály. Maliřské potřeby si vezměte s sebou. Občerstvení a hudba zajištěna. Akce za podpory města Letohrad, farnosti Letohrad a Spolku přátel umění Letohrad.

ZÁPIS Z FARNÍ RADY 14. března

Mládež jede 23.3. na setkání mládeže do katedrály v Hradci králové, podrobnosti na plakátech.

Velikonoce připravujeme jako každoročně.

Navrhněte ty, kterým na Zelený čtvrtek „umyjeme nohy“.

Ministranti jedou 12.-14. dubna do Přibyslavi na diecézní setkání ministrantů. Plakáty jsou v kostelech. Zájemci hlase se u Jany Skalické.

Noc kostelů bude 24. května, kdo chce pomáhat, ať se nahlásí u Jany Skalické.

FR příště 17. dubna v 19 h. na faře.

zapsala: Jana Skalická

Život Boží křtem přijali

31.4. Kateřina Novotná

20 LET POMÁHÁME
LIDEM V NOUZI

VÝSTAVA FOTOGRAFIÍ

Oblastní charita Ústí nad Orlicí vás srdečně zve na putovní výstavu

1992-2012: 20 LET CHARITY V KRÁLOVÉHRADECKÉ DIECÉZI

4.-26. dubna 2013 v zámeckých arkádách v Letohradě
vernisáž: čtvrtek 4. dubna 2013 v 10:00 hod.

1992 - 2012: 20 LET CHARITY
V KRÁLOVÉHRADECKÉ DIECÉZI

Diecézní katolická charita Hradec Králové
www.hk.caritas.cz

Výstavu „20 let Charity v Královéhradecké diecézi“ si nenechte ujít, povzbudí vás. Naše západní křesťanská kultura se svou soucitnou a praktickou pomocí není samozřejmostí. Velké kultury jiných náboženství se nedokázaly vyrovnat s bídou, velkými nemocemi a negramotností tak, jako kultura židovsko-křesťanská. Jen je třeba ji dál budovat, potřebná je každá ruka.

Obdiv a poděkování patří všem, kteří Chartu vybudovali a pracují v ní.

Pomoc potřebnému a péče o všechny je hmatatelným ovocem Velikonoc a vrcholem veškeré kultury. Vyprávějte o výstavě druhým a pozvěte je na prohlídku.

Václav Vacek

Ke vzkříšení jsme vyprovodili

12.3. Ladislava Majvalda 52 let
22.3. Annu Mikmekovou 91 let

RODINNÉ CENTRUM MOZAIKA duben

Herna otevřená:
pondělí – pátek 8–12 h.
čtvrtek 8–12 13-18 h.

Pondělí – **RODINNÉ INSPIRACE** 9–11 h.
Vede paní P. Zamazalová a H. Poláčková.

Úterý a středa **MOZAIKOVÉ DOPOLEDNE** 8-12 h.

Sdílení výchovných zkušeností, starostí a radosti s ostatními rodinami.

Čtvrtky:

4. dubna zavřeno.

11. dubna **TVOŘIVÁ DÍLNA** – Vyrobíme si veselou dekoraci závěsu na dveře: žabáci z barevného papíru. Děti mohou pomáhat nebo si pohrát v herně. Prosíme o nahlášení účasti den předem. Vstupné 30 Kč

včetně materiálů.

18. dubna **JAK NA TO** – výroba předmětů z recyklovatelného materiálu, které budou vystaveny v Centru pod střechem ve dni otevřených dveří 23. dubna. Vstupné 20 Kč.

25. dubna **PORADNA PRO** 9-12 h. Paní Zuzana Otrubová vede 4 semináře **Brána k dětem**.

1. **Nošení miminek a batolat.** Různé možnosti, druhy šátků a nosítek ...

2. **Zdravé přebalování** - dozvíte se o moderních látkových plenkách.

3. **Ekodomácnost a přírodní kosmetika.**

4. **Ženská ekohygiena.**

Cena jednoho semináře 30 Kč + 5 Kč za každý další seminář.

Pátek – **CVIČENÍ NA MÍČÍCH** 10-11 h.

Vede paní Hana Štěpánková. Cvičení je vhodné pro všechny generace, začátečníky i pokročilé, také pro těhotné ženy a maminky po porodu. Děti si mohou pohrát v herně. Vstupné 30 Kč.

DUBEN v Centru pod střechem

CHYTRÝ DĚTSKÝ SVĚT – ukázka didaktických hraček - pondělí 8. dubna od 10 h.

Vede paní Marholdová. Vstupné zdarma.

JAK SE DOMLUVIT S PUBERTÁKEM

středa 10. dubna od 17,30 h.

Přednáší Mgr. Táňa Brodská. Dozvíte se jaké skryté mechanismy blokují a ovlivňují domluvu, jak tyto bloky objevit a omezit, seznámíte se se základními komunikačními technikami, nástrahy na rodiče a jejich ošetření. Prostor pro Vaše témata a Vaše dotazy. Počet posluchačů je omezen, zájemci, hlase se na: tel. 731 402 336, e-mail: podstrechou@seznam.cz. Vstupné 50 Kč, partner zdarma.

VZDĚLÁVÁNÍ POD LUPOU - Místní akční skupina ORLICKO zve na besedu. Jak jste spokojeni s předškolním, školním vzděláváním a péčí o děti? Besedu uvádí Mgr. Miroslava Bednářová, v rámci přípravy „Strategie 2014-2020“ pro MAS Orlicko.

Středa 17.4. od 16 h. v Centru pod střechem. Vstup volný.

ZPRÁVY Z CHARITY

SETKÁNÍ RODIN DOMACÍ HOSPICOVÉ PĚČE

V roce 2012 doprovodily sestřičky Oblastní charity (střediska Ústí n.O., Lanškroun, Letohrad, Česká Třebová a Choceň) ke konci života 72 pacientů. 26. února 2013 se setkali rodinní příslušníci těchto pacientů.

„Víme o vás, pozůstalých, kteří jste o svého blízkého obdivuhodně pečovali, a právě pro vás toto setkání je,“ řekla v úvodu organizátorka akce, vrchní sestra Petra Kaplanová.

Ve středisku Oblastní charity Ústí nad Orlicí se sešlo 16 lidí, kteří se doma nezištně starali

o své nemocné blízké. Přítomné povzbudil letohradský farář Václav Vacek a Petra Kaplanová vyjádřila všem obdiv, úctu a poděkování za spolupráci.

Pro všechny zde byl vytvořen prostor k setkání s druhými i ke sdílení emocí. Mnozí vyjádřili své pocity smutku, ztráty energie a chuti do života, obavy z komunikace s druhými lidmi. Některé z těchto obětavých lidí tísnily dokonce i pocity viny vůči sobě samým za to, že mohli udělat víc, než udělali. Sestřičky každého ujistily, že výčitky nejsou namístě, protože jejich – často dlouholetá - péče byla maximální. Jedna paní to dokumentovala na svém příběhu: „*Maminka mi zemřela v náručí. Pořád se mi omlouvala za to, že vyžaduje péči. Ale my jsme to přece dělali rádi! Celou dobu jsme věděli, že se máme rádi a že jsme vděční za to, co jsme v životě jeden pro druhého udělali. I když jsme si to neřekli slovy, všichni jsme to věděli.*“

Své zkušenosti připojili i další: „*Když maminka onemocněla, vzal jsem si dovolenou na ošetřování. Říkal jsem si, že to bude tak na 14 dní, ale bylo z toho 9 let. Po celou dobu mi sestřičky pomáhaly.*“

„*Dcera měla babičku ve velké oblibě, ale bydlí daleko. Prosila mě, ať jí zavolám, až bude babička umírat. Jednou se zčistajasna dcera objevila ve dveřích a všichni jsme se divili, co tam dělá. Babička ji pohládila a zanedlouho zemřela... Starali jsme se o maminku střídavě tři a určitě nás to semklo jako rodinu...*“

Při setkání zazněla také slova díky na adresu sestřiček.

- *Díky vám jsme si maminku mohli nechat doma a díky vám to bylo krásné. Bez vaší pomoci bychom to nedokázali.*
- *Manžel byl zertýř, ale denně mi říkal, jak má sestřičky rád a co by si bez nich počal...*
- *Děkuji za váš báječný vztah, který jste měli k mamince i k celé naší rodině. Měli jsme ve vás velkou oporu a jistotu...*

I když se plakalo, nebylo to smutné setkání. Nad smutkem totiž převládá fakt, že všichni udělali pro své nejbližší, co mohli, že se s nimi důstojně rozloučili, že si slovy nebo skutky vzájemně poděkovali za život a prožili poslední společné okamžiky v okruhu svých nejbližších. Setkání uzavřel 90letý pán, který se 10 let staral o svoji ženu: „*Manželka měla Alzheimerovu chorobu. Jednou spadla a já ji zvedal ze země. Tehdy jsem si uvědomil, jak ji mám rád... Věřím, že mě Pán Bůh nechal tak dlouho naživu, abych se o ni mohl postarat...*“

V atmosféře určitého negativismu ve společnosti jsou tu tedy dvě obyčejné dobré zprávy:

1. Řada lidí se s naprostou samozřejmostí doma stará o své nemocné blízké.
2. Charity je připravena – ve spolupráci s lékaři a zdravotními pojišťovnami – těmto lidem poskytnout profesionální zdravotní péči i lidskou podporu.

Více o charitní ošetrovatelské službě a domácí hospicové péči najdete na www.uo.charita.cz
Za OCH: I. Marková

MĚSÍČNÍ SBÍRKY

Na středisku Oblastní charity v Letohradě opět probíhají pravidelné sbírky **každou první středu v měsíci od 13.00 do 16.00 hod.** Přinést můžete tyto zachovalé a čisté věci:

- ošacení a obuv
- kojenecké prádlo a látkové pleny
- ložní prádlo
- nádoby
- hry a výukové knížky pro děti
- látky, vlnu a jehlice
- kočárky po dětech

Oblastní charita Ústí nad Orlicí srdečně zve na **putovní výstavu fotografií** ze života Charity: **1992-2012: 20 let Charit v Královéhradecké diecézi** v zámeckých arkádách v Letohradě - do 26. dubna.

SBÍRKA ADOPCE NA DÁLKU 2013

V právě skončeném ročníku sbírky „Adopce na dálku“ se v kostelích v Letohradě, na Orlicí, v Mistrovicích a v Lukavici vybralo celkem 96.850 Kč. Velmi děkujeme všem, kdo přispěli, za důvěru a podporu.

Tyto prostředky budou použity na další rok studia třinácti již „adoptovaných“ indických dětí, které letohradská farnost dlouhodobě podporuje, a na přidruženou charitativní akci „Podpora bydlení chudých rodin s dětmi“. Oba tyto projekty organizuje Diecézní katolická charita Hradec Králové v oblasti Belgaum, jedné z nejhudších částí Indie, a oba pomáhají těm nejslabším rodinám postavit se na vlastní nohy.

Připojujeme dopis jedné z našich indických dívek:

Drazí sponzoři - rodiče, doufám, že se máte dobře a těšíte se dobrému zdraví a že tam máte hezké počasí. Já se mám dobře, stejně i celá moje rodina. Všichni se za Vás modlíme.

S Vaší pomocí se mi studium velmi daří. V posledních testech se mi velmi dařilo a už se těším na prázdniny, které budou dlouhé dva měsíce. Mám velkou radost ze známek, které dostávám, i moji rodiče jsou se mnou velmi spokojení.

Prázdniny strávím se svými rodiči, doufám, že se podíváme na nějaká zajímavá místa. Budu i chodit na letní kurzy do školy, doufám, že se toho hodně naučím.

Děkuji ještě jednou za Vaši pomoc se studiem. Moji rodiče jsou velmi vděční a vždy se za Vás modlí.

S láskou a díky Vaše milující dcera

Silvia J. Nazareth

Program „Adopce na dálku“ v ČR oslaví letos už 20leté výročí a za tuto dobu pomohl téměř 30.000 dětí. Projekt zastřešuje Arcidiecézní charita Praha. V r. 2000 se do něj zapojila také Diecézní charita Hradec Králové a za podpory letohradské farnosti i Oblastní charita Ústí nad Orlicí.

Martin Marcinčín,
koordinátor projektu

NUTNĚ POTŘEBUJEME POSILU

40 dní jsme se připravovali na Velikonoční svátky, 50 dní slavíme velikonoční dobu (každá neděle je také památkou Velikonoc).

Židovské děti kdysi s tatínkem vybíraly velikonočního beránka. Několik dní si s ním hrály ... Když táta řekl: „Musíme beránka zabít“, plakaly a nabízely, že se o svátcích obejdou bez masa. „Zabijeme tedy nejstaršího syna“. Děti plakaly ještě víc a ptaly se proč? Tatínek vysvětloval, jak často naše selhání odnese nebo zaplatí někdo nevinný ... Nakonec děti s těžkým srdcem beránka vydaly. Vydání milovaného Izáka bylo drastičtější ... Kdy nám konečně dojde, že každý člověk je milovaným dítětem božím?

Velikonoce jsou svátky Božího milosrdenství, ale také nám znovu připomínají nebezpečí ztráty svobody a její tragické následky. Ukazují příčiny tohoto neštěstí, vysvětlují, jak pracně je svobodu nejen získat, ale udržet ji. Ježíšova smrt nás varuje před náboženskou pýchou, nesnášenlivostí a nenávistí k lidem, kteří mluví jinak o Bohu, než jak jsme zvyklí. V našich krajích byli po staletí skoro všichni pokřtěni, všichni uměli vyznat: „Ježíš se narodil z Marie Panny, byl umčen, vstal z mrtvých“, ale nepěstovali jsme si statečnost synů božích, kteří se odvážně staví proti zlu dokud je čas. Ztročení a likvidace nevinných se znovu a znovu opakovala. Zdalipak nás letošní Velikonoce probudí a posílí?

P. Karlu Satoriovi děkujeme za vedení duchovní obnovy před Velikonocemi. „Každý rok se připravujeme na Velikonoce, abychom byli prodlouženou náručí Boží nově pokřtěným a ostatním lidem“, řekl.

K. Satoria je farářem v Dobříši, před tím léta strávil mezi trapisy. Tito řeholníci se snaží v jakékoli každodenní práci objevovat krásu spolupráce s Bohem a druhými lidmi. „Obdarovávej druhé svými činy - beze slov“, vede sv. Benedikt své bratry, „buď druhému oporou. Kdo žije úplně zaujat Bohem, ten má rád druhé.“ Oproti naší časté kritice druhých říká: „Starej se o sebe“.

Na Květnou neděli jsme slavili bohoslužbu smíření. Vyšli jsme z příběhu „Uzdravení slepého od narození“ (J 9.kap.) Ježíš smutně připomínal Izajášova slova: „Přišel jsem na tento svět k soudu: aby ti, kdo nevidí, viděli, a ti, kdo vidí, byli slepi.“

„Copak jsme slepi?“ ohradili se nesnášenlivě náboženští pokrytci. „Kdybyste byli slepi, hřích byste neměli. Vy však říkáte: Vidíme. A tak zůstáváte v hříchu.“

Některé věci nechceme vidět. To může být nebezpečné. (Po válce i po 50. letech někteří lidé říkali: „My jsme nevěděli, že byly koncentrační tábory.“ Kdo chtěl vědět, věděl!) Máme prosit lidi okolo nás i Boha, aby nám řekli, co především na sobě nevidíme nebo nechceme vědět.

Pamatujeme Ježíšových slov po umytí nohou apoštolům: „Umývejte nohy jeden druhému“. Opět jsme letos děkovali těm, kteří nezištně slouží druhým.

Paní Anně Valouchové jsme děkovali za její péči o staré rodiče. Paní Heleně Peškarové za její péči o nemocnou maminku. Paní Jaroslava Vítková pečuje o starou a slepou maminku a dosloužila dvěma vzdáleným tetám.

V loňském roce sestry z Charitní domácí hospicové péče pomohly 72 lidem umřít doma. Pozvali jsme sestry Dagmar Vašátkovou a Andreu Krejčířovou a zástupně jsme jim poděkovali za jejich službu.

Děkovali jsme také paní katechetce Janě Skalické za její velikou obětavost s jakou se věnuje našim dětem. Paní Marii Brandejsové a paní Janě Štěpánové jsme děkovali za dlouholetou práci v Orlu. Paní Zdeně Honzátkové za správu farních stránek. Panu Leopoldu Paďourovi za péči o farní les. Panu Petru Moravcovi za ochotnou pomoc – každou chvíli něco nezištně vyrábí pro farnost. Panu Karlu Halbrštátovi za hru na varhany.

Boční kaple kostela sv. Václava byla o Velikonocích vždy používána jako „Getsemanská zahrada“ nebo „Boží hrob“.

Židé mají u každé synagogy ješivu (studovnu a knihovnu). My jsme bývalou bratrskou kapli využili podobným způsobem na Zelený čtvrtek, Velký Pátek a Bílou sobotu. Přinesli jsme Bible, několik knih a textů vztahujících se k Velikonocům a kapli jsme nabídli k možnosti mlčet, naslouchat a modlit se. Je užitečné si přečíst Pašije. Při osobním čtení se můžeme zastavit, vrátit se, vyhledat si třeba odkaz na jiný biblický text.

Bůh je všude, kde jsme - doma není méně přítomen než v kostele, ale kostel má svou atmosféru. Mimo společné bohoslužby nám nabízí ticho a možnost soustředění.

Biblické texty k liturgii jsou mistrně vybrány. Nic hlubšího nám nikdo nikde nenabídne. Čím víc pronikáme do biblického myšlení, tím víc z textů Písma dostáváme.

Křtili jsme paní Kateřinu Novotnou.

Obřad křtu ponořením (oblíčeje do umyvadla – i v umyvadle lze člověka utopit) nám ukazuje nebezpečí a riziko projítí Rudým mořem, rozbouřeným Jordánem - i riziko dnešního zla. Ježíš byl ponořen do smrti, mnoho lidí, kteří se postavili zlu, přišlo o život.

Pokřtěný ví o Ježíšově vítězství nad zlem, hříchem a smrtí. S ním snadněji přijímáme riziko ohrožení a cvičíme si odvahu k boji proti zlu (i vnitřnímu) – poslední slovo má Vzkříšený.

Svět je nespravedlivý a život je někdy krutý. V životě někdy procházíme nebezpečím. Ale křest je také ponořením do Boží náruče. Bůh nás objímá a slibuje nám, že nás bude ze zla vždy zachraňovat. Ježíš řekl, že si bez nás nedovede představit svůj život. Dal nám slovo, že nás probudí ze spánku smrti.

O tuto záruku jsme silnější proti zlu.

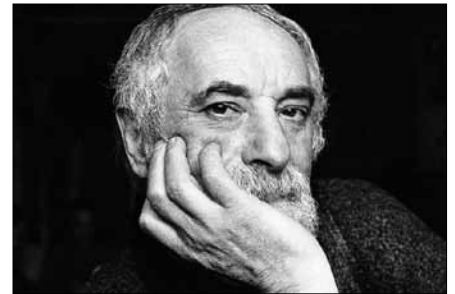
Děkujeme všem, kteří připravovali a pomáhali při slavení Velikonoc. Dětem za „Ježíšův

vjezd do Jeruzaléma“ na Květnou neděli, lektorům, zpěvákům, kostelníkům, přísluhujícím, těm, kteří připravili pohoštění na společnou velikou snídani, děkujeme obsluze u stolů, v kostele i doma v rodinách.

Václav Vacek

PODĚKOVÁNÍ

Děkujeme panu Prof. Jindřichu Štreitovi a panu Ing. Pavlu Smolkovi, starostovi města Vítkova, za výstavu „Lidé Vítkovska“. (V únorovém Okénku jsem omylem inzeroval výstavu: „Lidé Hlučínska“.) Mnoho fotografií ukazuje krásu světa. Ale Jindřich Štreit je vzácným vyznavačem a objevovatelem života, ukazuje úctu k životu i tam, kde by ji ledaskdo nehledal. Platí o něm slova Exupéryho: „správně vidíme jen srdcem“. Sejde-li se u Štreitových snímků básník a vnímavý divák – přeskočí jiskra. (Básník Petr Hruška každou fotografií mistrně jednou větou vystihuje.)

Po pět týdnů doprovázeli naše bohoslužby v orlickém kostele „Lidé Vítkovska“. Díky J. Štreitovi jsme se setkali s lidmi, které jsme neznali. Říkáme si, kolik pěkných lidí žije na světě ... A s jak velkým množstvím zajímavých a krásných lidí nás Bůh jednou seznámí v nebeském království. A dopomůže nám být jeden druhému bohatstvím ... Štreitovy snímky ladí s pohledem Božím na člověka, se zájmem nového římského biskupa Františka o lidi a snad i s naším viděním života. Prosím Vás, kdybyste někdo jel na audienci s papežem, řekněte mi, pošlu mu některou z knih fotografií Jindřicha Štreita. To bude koukat.

K přípravě na Velikonoce nám také přispěly „Moravské pašije“ Vítů Marčička. Na konci představení V. Marčik rozdával některým divákům rozsvícené svíčky s pozoruhodnými postřehy. „Nevím, proč někdo světlo má a někdo ne. Při představeních pro mladé se studenti často snaží sfouknout svíčku těm, kteří ji dostali. Když si někdo rozsvěcuje novou svíčku od druhého, chvíli trvá, než se knot zapálí. Někdy vosk stékající z nového knotu uhasí světlo, od kterého je svíce zapalována. Nové světlo často vzplane velkým plamenem, větším než je plamen zapalujícího. Nový plamen ale někdy rychle zhasne.“

Vítů Marčičku, děkujeme tobě, tvému synovi a vašemu pomocníkovi za velký zážitek.

Václav Vacek

Petr Hruška: *Ruce. Ruce staré ženy, krásné a těžké natolik, že je dokáže sevřít jen ruka starého muže.*

Foto: Jindřich Šreit

„Až mi budeš maminečko psát, přilož mi větvíčku vřesu do psaní...“

KAREL ŠRAJBR (1912-1981) působil v kyšperské farnosti v letech 1936-1949 a zapsal se hluboko do myslí a srdcí zdejších lidí. Narodil se 21.8. 1912 v Žákách u Čáslavi. Jeho otec se nevrátil z 1. světové války, takže spolu s maminkou a sestrami Marií a Gustou pak těžce hospodařili na malém hospodářství v Krchlebech. Snad to byl právě rod a zkušenosti z dětství, které mu daly do vínku vitalitu, odolnost a také ohromný smysl pro humor. To vše mu později pomohlo obstát v mnoha životních zkouškách...

Karel Šrajbr byl - jako jediný muž v rodině a jako citlivý člověk - oddaný své matce. Na její přání - aby měl dobré a stálé zaměstnání, které by zabezpečilo rodinu - odešel po čáslavském gymnáziu do kněžského semináře do Hradce Králové.

Po vysvěcení 29.6. 1936 nastoupil v srpnu jako kaplan do Kyšperka. Uvítal jej tam děkan Adolf Hubálek (1871-1959), se kterým jej pojilo vřelé přátelství a úcta. Šrajbr se ihned zapojil do místního života. Jeho velkou vášní byl fotbal. Na tablu sportovního klubu Kyšperk je v r. 1946, vyfotografován jako jeho aktivní člen. Pamětníci také vzpomínají na to, jak jezdil na motocyklu po kyšperském hraběti Jawa 350 v kožené bundě, rajtkách a vysokých botách: „Jeho závodní styl byl proslulý. Když do kopce k Mistrovicím uhněl vesele stovkou, nikdo ho nepředjel. Vřel se také několikrát vymetl, našťastí jen s odře-

ninami či roztrženou nohavicí, tenkrát ještě nebyly asfaltky;“ uvádí Josef Baláš ve svém spise „Páter Karel Šrajbr – člověk a kněz“. Podobné vzpomínky na něj má i pan Jiří Šťovíček z Orlice: „Byl to farář, ale jezdil jako čert!“ říká s úsměvem a dodává: „Šrajbr byl vynikající člověk, léta jsem mu ministroval. Byl velmi společenský, humorista a šprýmař. Kam přišel, tam byl oblíbený. Tím samozřejmě provokoval komunisty...“

Na Karla Šrajbra vzpomíná také paní Věra Machková, jeho bývalá žačka a později učitelka: „Páter Šrajbr byl velmi oblíbený a od přírody společenský, chodíval si třeba s kluky na hřiště zahrát kopanou. Moje první setkání s ním bylo asi v 10 letech, když k nám do školy přišel učit náboženství. Velmi na mě zapůsobil, byl mladý a s námi dětmi to uměl. Před ním jsme měli starého katechetu, který nás často strašil peklem, takže P. Šrajbr si rychle získal naši důvěru. Úplně jsme ho „hltali“ a on si naši dětské náklonnosti vážil. Když jsme mu, my žačky 4.-5. třídy, dávaly své památničky, nikdy nás neodbyl. Nalepil vždy nějaký obrázek a stránku popsal svým krásným ozdobným písmem. Jednou jsme mu se sousedovic spolužačkou poslaly pozdrav ze Starého Města pod Sněžníkem, kde jsme byly o prázdninách 1937 na handlu, abychom se naučily německy. Hned jsme měly zpět poděkování, které začínalo slovy: „Věruško a Růženko, vy moji ježci malí...“ to jsme se

radovaly!... Pamatuji také, že když vstupoval do cizího bytu, vždycky pozdravil: „Pokoj to-muto domu!“ Zkrátka: měl nás rád a staral se o nás, takže jsme s naprostou přirozeností přijímali vše, co nám říkal.“

Na kyšperské faře bylo až do r. 1948 živo. Kromě místních návštěvníků sem na prázdniny přijížděly obě sestry s dětmi a maminka. JUDr. Karel Kalivoda ve svém článku z r. 2002 charakterizuje P. Šrajbra jako velmi dobrého a srozumitelného kazatele, horlivého kněze a obětavého přítele mládeže. Proslul neohroženým vlasteneckým kázáním koncem srpna 1939 na Mariánské pouti na Vrchách v Horní Čermné. Bylo to těsně před přepadením Polska. Tehdy se zde sešly dva proudy poutníků – jeden z Kyšperka, Orlice a Kunčic, druhý z Dolní Čermné, Petrovic, Jablonného a okolí. K tomuto velkému shromáždění pronesl P. Karel Šrajbr pročitý vlastenecký projev, v němž připomněl současnou pohnutou dobu a vyzval přítomné k modlitbám za český národ a jeho budoucnost. Shromáždění bylo ukončeno svatováclavským chorálem a národní hymnou.

Také po celou dobu války dával farář Šrajbr neohroženě najevo svůj odpor k německým okupantům, ale kupodivu tuto dobu přežil poměrně v klidu. Těžké zkoušky jej potkaly především po válce. Vzpomínku z období těsně po válce doplňuje i paní učitelka: „Jednou po kostele mě zastavil: „Počkej, Věruško,

chci se tě na něco zeptat.“ *Zajímalo ho, co plánuju dělat dál po škole. Já nevěděla, protože dokud byla válka, člověk se upínal jen k tomu, až to skončí. A on mi povídal: „Víš jaká ta válka byla hrůza, jaká demoralizace se stala, kam lidstvo spadlo, když se zabijí mezi sebou. Je potřeba lidi pozvednout... Nechtěla bys být učitelkou?“ A pak mi ještě navrhl, zda bych chtěla učit i náboženství. Já jsem se neodvážila odporovat, byl pro mě velkou autoritou. Po válce byla velká nouze o učitele, tak jsem na to kývla. Půjčil mi nějaké knížky, které jsem nastudovala a po přezkoušení v Hradci jsem nastoupila do Náchoda, kde jsem učila 28 hodin týdně náhodské děti náboženství. V r. 1946 jsem byla přeložena do Mistrovic, kde jsem učila už běžné školní osnovy ve 4. a 5. třídě, a pan farář Šrajbr zde učil náboženství. Vždycky v pátek odpoledne, když jsem doučila a opravila sešity, zatůkal na mě, a šli jsme společně pěšky domů do Kyšperka. Tyto cesty patřily k tomu nejkrásnějšímu, na co dodnes vzpomínám.“*

Poválečný vývoj a vězení

Šrajbr byl jistě trpce zklamán z toho, jakým směrem se ubírala naše republika po válce. I nyní se ale snažil být pro své farníky věrohodným křesťanem a dával své postoje jasně najevo. Kázal v jinotajích, které ale každý pochopil. Před květnovými volbami v r. 1948 např. kázal: „Panna Maria má ráda bílé lístky květin.“ V těchto volbách měli voliči možnost vyjádřit nesouhlas s „jednotnou kandidátkou Národní fronty“ odevzdáním bílého lístku. Vzhledem k tomu, že komunisté naléhali na občany, aby hlasovali „manifestačně“, a že KSČ už v únoru uchvátila všechnu moc, žádný výsledek hlasování na tom nemohl nic změnit. Jen výjimečně se někdo odvážil jít za plentu a vhodit do urny bílý lístek. Ale v Kyšperku, a zejména v sousedících vesnicích, bylo těch bílých lístků odevzdáno hodně. Josef Baláš ve svém pojednání „Páter Šrajbr – člověk a kněz“ k tomu uvádí: „V Mistrovicích volební debakl (pro NF jen 3%) umocnil ještě školník Dušek, který pro odkládání nepoužitých lístků umístil velký uhrabeční koš. Tak se mohl každý volič dovědět, co se volí. Ihned v pondělí přijel do školy okresní inspektor Kábrt ze Žamberka a nařídil řediteli Jiráskovi vyvěsit na plot u školy transparent s nápisem: *My, děti, se stydíme za své rodiče, že volili imperialistickou válku!*“)

19. června 1949 vydal kardinál Josef Beran pastýřský list, odsuzující státům organizovanou „Katolickou akci“ nechvalně známého kolaborantského kněze Josefa Plojgara. Kyšperský farář patřil k těm odvážným kněžím, kteří přes přísný zákaz církevních tajemníků tento list veřejně četli. Následovaly další perzekuce. StB zůstala nad Šrajbrem dozor a vše špelo k jeho zatčení. To se jim povedlo až napotřetí – poprvé jim utekl zadem přes farní zahradu, podruhé když uviděl známou partu tajných, chytl se ženy z Písečné a na-

stoupil s ní do autobusu. Napotřetí ve 2 hodiny v noci 12. prosince 1949 přivedl jeden ze sousedů zatýkací pětičlennou partu zadem. Přišli jako zloději – rozbili sklo a zevnitř otevřeli okno klíčkou. Šrajbr je včas uslyšel, oblékl se do kněžské sutany, vzbudil kaplana Mokrého slovy: „Tak jsou tady pro mne!“ a rozloučil se. V autě před farou již seděl zatčený děkan Jakubec ze Žamberka. Jako důvod zatčení Šrajbrovi sdělili, že ho potřebují jako svědka v procesu s vyššími veležrádnými důstojníky. Až 21.1. 1950 začalo jeho vyšetřování. Šest vyšetřovatelů jej nepřetržitě vyslyšalo 36 hodin.

Ve vazbě často vzpomínal na své blízké v Kyšperku. V dopise ze dne 2.9. 1950 píše své mamince: „K dovršení radosti jsem k Tvé návštěvě dostal dopis od našeho p. děkana. První dopis vůbec! Jak je p. děkan za to hodný, že mi dal pohledem svého přátelství a svých zpráv uvidět farnost – mou první a jedinou lásku mého 14letého působení kněžského. Stejně jsme všichni kaplani stavěli nebo fušovali celoživotní práci tohoto kněze Páně. Jak rád bych Vám, drahý pane děkane, půjčil své nohy, abyste nemusel trpět bolestí revma a mohl do školy k těm strapatým hlavičkám dětí a k oltáři...“

V jiném dopise z vazby r. 1950 se vyznává ze vztahu ke své matce: „Díky Bohu, zdravý jsem, klidný v sobě, ale nikoli bez starostí o Tebe, maminko. Prosím Tě, udělej mi radost a nic mi nekupuj. Léky mám na celé září a říjen. Cigarety taky. Těžko nesu, že Ti dělám takové starosti s vydáním, na které jsem se nepostaral, abys měla. Bud' zdráva, maminko, dobře spi, neplač, aby sis nezkazila zrak a mohla mě uvidět a já Tebe. Doufám, že laskavostí p. cenzora bych dostal i nějakou fotečku Tebe a velebného pána u naší fary či kostela. Bud' na sebe opatrná, vždyť Tě chci ještě užít na faře tam, kam po vazbě půjdu zase působit a doufám pevně, že lépe, než jsem činil doposud. Mám za sebou kus zkušenosti,“ uvádí Šrajbr aniž mohl tušit, že do letohradské farnosti se jako farář už nikdy nevrátí.

Z jeho korespondence je patrný vřelý vztah ke kyšperské (v té době už letohradské) farnosti, ke zdejšímu kraji a lidem: „doufám, že v říjnových pobožnostech aspoň některá z mých bývalých oveček vzpomene jedním Ave na pastýře a v dobrém. Víím, že lidé dovedou vzpomínat i jinak. Vězení mě doučilo vzpomínat na všechny jen v dobrém a s odpuštěním! Až mi budeš maminečko psát, přilož mi větvičku vřesu do psaní. Jeniček to může utrhnout cestou do Šedivce či Mistrovic. Roste u cesty a mám ho rád.“

Po 10měsíční vazbě byl uznán vinným zločinem veležrady a spolu s dalšími čtrnácti odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání 7 let, k peněžitému trestu 10.000 Kč, ke konfiskaci celého jmění a ztrátě čestných práv občanských na dobu 10 let za to, že v klášteře Králíky zjišťoval, zda by bylo možné tam ukrýt členy ilegální skupiny parašutistů pplk.

Dudy.

Prvním jeho vězením byla Plzeň-Bory. Zde se potkal např. s žamberským děkanem Jakubcem (ten byl ve stejném procesu odsouzen k 20 letům žaláře a zemřel v r. 1955 na Mírově) nebo rektorem hradeckého semináře Doskočilem. V tvrdých pracovních normách drali peří a lepili sáčky. Při nesplnění úkolu nemilosrdné tresty a hladovka. Když jej zde matka se sestrou Gustou poprvé navštívily, jen plakaly, jak vypadal. Po 7 měsících byl převezen do Kartouz-Valdic. Pracoval v truhlárně, ale i tady panovaly katastrofální poměry, o kterých vypovídá v r. 1968 spolupovězeň Petřík pro redakci Lidové demokracie: „Šešli jsme se s P. Šrajbrem v kartouzské věznici v roce 1951 v trestném komandu na zahradě. Stále se usmíval a druhé posiloval i v těch chvílích, kdy nám bylo nejhůře. V té době vynalezl na kněze a jim blízké tamní dozorce Václav „zlepšovák“. Zapřáhl biskupy Gojdiče a Buzalku, kněze Šrajbra a mne jako čtyřspržeží do pluhu a museli jsme orat vězeňská pole. Nač namáhat koně, když lidská síla byla zdarma... Retribuční vězeň Kyzivát nás stále poháněl slovy: *Hyjě, čehý, prrr!*“

Věžňové zde zažili hodně hladu. Díky službám v kuchyni občas ušetřili něco chleba a jídla, o které se rozdělili s nemocnými a potřebnými. Premonstrátský opat Anastáz Opasek, se kterým zde Šrajbr také pobýval, později ve svých vzpomínkách „Dvanáct zastavení“ popisuje, že P. Šrajbr byl trestán za to, že z kuchyně odnášel brambory.

14.5. 1953 byla podána žádost o prominutí zbytku trestu Karlu Šrajbrovi a Národní výbor Letohrad byl požádán o vyjádření. Reakce MNV byla kladná, avšak s výhradou, že ani v Letohradě, ani v Hradeckém kraji mu nemá být povolen pobyt, a že si nesmí s letohradskými obyvateli ani dopisovat.

V r. 1954 jej převezli spolu s dalšími spolubratry do Mladé Boleslavi. Tam žilo v lágrových barácích 169 kněží, Čechů a Slováků. Přímo na pracovišti s ostatním drátem stavěli bytovky pro škodovacké dělníky. Na této vysilující práci našťestí zůstali jen krátce. Dne 30.3.1955 (pozn.: v Okénku č. 7-8/2002 uvádí dr. Kalivoda datum 8.3.1954) byl na základě osobní amnestie prezidenta Zápotockého z vězení propuštěn.

Život na „svobodě“

Když stanul před vězeňskou bránou, vyhublý, ostříhán dohola, ve starých šatech a s malou taškou svého majetku, neměl kam jít. Na rodné Časlavsko ani do své farnosti v Letohradě se vrátit nesměl. Zůstal tedy bydlet u své sestry v Turnově a pracoval zde jako stavební dělník u Pozemních staveb.

V r. 1956 dostal - za dobrý pracovní výkon - povolení sloužit mši svatou soukromě za zavřenými dveřmi. I za to byl vděčen.

V r. 1959 se účastnil - za bdělého dozoru StB - pohřbu letohradského děkana Adolfa Hubálka v Lukavici. Později se mohl za dobrou práci vrátit na Časlavsko k sestře do Krchleb. Zde pracoval ve stavební četě místního zemědělského družstva, pak dojížděl do Přefy Čáslav a nakonec do závodu na výrobu tuků

Víte, mně vám ho bylo tak strašně líto... „

Už ze žaláře se vrátil s narušeným zdravím. Později z přepracování a neléčené chřipky onemocněl a po záchvatu mozkové příhody se dostal do domova důchodců v Rokytnici nad Jizerou a pak krátký čas do kněžského domova starých kněží v Senohrabech. Pan Šťoviček vzpomíná na jeho špatný zdravotní stav po mrtvici: „Žádné zdravotní pomůcky tehdy nebyly, a protože nemohl chodit, tak se pohyboval za pomoci sukovice po čtyřech a pozadu, jako rak...“

Karla Šrajbra navštěvovali občas někdejší farníci, na setkání v Senohrabech vzpomíná paní učitelka: „Když jsem mu psala lístek, jestli můžu přijet, on mi odepsal: „Věruško, jako dítě na nadílku se na tebe těší ten chlap ze Senohrab. Přijed', kdy chceš.“ Byl na tom zdravotně špatně a myslím, že strádal i duševně. Posteskl si: „Tady to není domov, to je bídná

střecha nad hlavou. Pod kunčickým kostelem je prázdná Urbanova chalupa. Tam kdybych mohl dožít!“ Ve vzpomínkách se stále vracel do Letohradu... Nemohl chodit, byl hodně obézní, dostával léky na odvodnění... Sestřičky, které se tam o něj staraly, mu - asi v dobré víře vynahradit mu hladovění v lágrech - nosily různé dobroty, a on měl pak problémy s váhou. Napsala jsem svému bratraci doc. Rajko Dolečkovi, jak jsem našla pana faráře zbitačeného a jestli by mu nemohl pomoci. On mi odepsal, že si pro něj pošle sanitku a že mi slibuje zavazít ho aspoň 10 kg váhy. V Ostravě pobyl asi 2 měsíce, skutečně shodil 10 kg a postavil se dokonce na nohy. Když si pak pro něj sestřičky přijely, Rajko jim říkal: „Sestřičky, jestli vy mně budete pana faráře takhle vykrmovat, tak přijdete do pekla!“ Asi to zabralo, protože už pak nepřibíral...“

Závěr života prožil v charitním domově v Dolních Albeřicích, kde byl až do své smrti 23.10.1981 duchovním správcem. Pohřben je v Turnově.

Karel Šrajbr byl nezapomenutelným člověkem pro každého, kdo se s ním potkal. Měl všude blízko k lidem, které s typickým smyslem pro humor pozvedal, těšil, byl jim spolutratrem. Tím provokoval tehdejší mocipány. Navzdory oběma vládnoucím diktaturám ale dokázal být opravdovým křesťanem a jeho obyčejné člověčenství i prakticky žité křesťanství může pozvedat také nás, lidi 21. století... /M

(zdroje: archiv pana Ladislava Svobody z Mistrovic, Ing. Josef Baláš: „Páter Karel Šrajbr – člověk a kněz“, Okénko do farnosti č. 7-8/2002, Letohradský zpravodaj č. 9,11/1992, Stanislav Adamec: Město Kyšperk/Letohrad 1308-2008, Grantis 2008, výpověď paní Věry Machkové z Letohradu a pana Jiřího Šťovička z L-Orlice)

NOBLESA ZAVAZUJE

Nemá ráda války, bídu, komunisty a dršťkovou polévku. A to je asi tak všechno. Jinak **Běla Jensen**, elegantní dáma s jiskrou v oku, působí, jako by se snad nad ničím nermoutila. Ještě jsem nepotkala člověka, ze kterého by vyzařovalo tolik optimismu! Ostatně, k úsměvu má důvod, humanitární hnutí na vlastních nohou – Stonožka, které založila, je dnes známé, získalo řadu cen a především pomohlo. Stonožka vybavila desítky nemocnic v Česku; do bývalé Jugoslávie poslala pět sanitek, pořídila školní výbavu tisícům dětí z Iráku i Afghanistanu; v Opařanech postavila farmu pro zooterapii... Vždycky to ale nebylo jednoduché. Běla Jensen studovala s Janem Palachem, a jak říká, když bylo „po tom“, nezvládla vyjít na Václavák. V roce 1969 emigrovala do Norska a už se nevrátila, přestože tam kariéru začala jako obsluha na benzínce. V roce 2012 ji diváci České televize a posluchači Českého rozhlasu zvolili vítězkou ankety Zahraniční Čech roku 2012.

V době emigrace jste byla komunistickou vládou odsouzena k odnětí svobody. Začátky v Norsku pro vás musely být opravdu těžké, že?

Pracovala jsem pro norskou televizi a připravovala dabing Rumcajse, což bylo tvrdé, protože Norové nemají cit pro vodníky, neznají je! (smích) Ale ne, vážně, opravdu to nebylo jednoduché, ze začátku jsem dělala uklízečku a pomáhala na benzínce, abych se užívala. Na jeden hrozný moment si vzpomínám. Vždycky mě bude mrzet, že jsem poslechla, když mi někdo doporučil, abych zkusila zajít do česko-norského spolku, že by mi tam mohli pomoci najít práci. Viděla jsem tam na zemi ležet o zeď opřené české kluky, mohlo jim být tak mezi osmnácti a dvaceti, seděli a čekali, kdo pro ně co udělá. V tu chvíli jsem cítila strašný stud – a už se tam nevrátila. Považovala jsem Čechy za flexibilní národ, že jsme ochotni pracovat. Já žebrat prostě nemohla!

Na podobném principu stojí i hnutí Stonožka, žádné sbírky nepožádáte. Jak se tedy dostáváte k penězům?

V současnosti spolupracujeme se školami a jejich učiteli z celé České republiky. To oni vydělávají peníze, které pak Stonožce posílají: malují a prodávají vánoční přáníčka, pečou perníky a vydají kuchařku, hrabou listí, uspořádají koncert... Tak to vlastně i začalo, po revoluci mě požádali, abych v Norsku sehnala peníze na jednu českou nemocnici. Chtěla jsem pomoci, ale zároveň jsem si neuměla představit, že budu chodit s kasičkou v ruce nebo někoho přemlouvat ke sponzoringu. Tak jsem to vyřešila tak, že naše děti malovaly a já to v Norsku prodávala. Učíme děti „you can make a difference“ (můžeš udělat rozdíl): vysvětlujeme jim, že mohou udělat zázrak; nevědí, ke komu se jejich přání dostane a koho zaujme... Nejlepší „stonožkové školy“ neznají šikanu – na to jsem hrdá. Děti tam vědí, že když mají dvacku, mohou si za ni koupit zmrzlinu anebo poslat sedmáct

KOSMOS, kde již měl lehčí práci na esterizaci tuků. V každém pracovním kolektivu byl oblíbený pro svůj úsměv a dobrosrdečnost. Rád si s lidmi povídal, poseděl u piva nebo si zahrál karty.

Karel Šrajbr byl milovníkem hospodyněk. Ty pro něj rády vařily a pekly, protože dokázal ocenit jejich um. Velkým svátkem pro něj byla vesnická zabíjačka. V r. 1965 se P. Šrajbr, právě na zabíjačce, obrátil na svého synovce Miroslava Farkače: „Mirečku, když jsi u té partaje, mohl bys mi pomoci, abych se směl vrátit do služeb církve...?“ Farkač měl velmi dobré styky s tajemníkem OV KSČ v Kutné Hoře. Díky tomu a díky „záruce“ Šrajbrových spolupracovníků z čáslavské KOSMOSky se stal 1.6. 1965 administrátorem v Rokytnici nad Jizerou, Harrachově, Pasekách a Jablonci n.Jiz. V Krkonosích se mu líbilo a na čerstvém zdravém vzduchu se s elánem pustil do oprav kostelů. I tady se stal mezi lidmi oblíbeným a váženým člověkem - uměl každou práci, s každou babičkou se zastavil na kus řeči, rozuměl každé lidské duši. V r. 1968 dostal hodnost osobního děkana a 5.4. 1969 odešel do invalidního důchodu. Druhá polovina 60. let přinesla lidem částečné uvolnění režimu a Šrajbrovi také soudní rehabilitaci v r. 1969.

V r. 1973 byl podruhé od svého propuštění z vězení v letohradské farnosti - a naposledy. Jiří Šťoviček vzpomíná: „Byl tady na Orlici na pohřbu kostelníka Josefa Bubeníka. Přijel samozřejmě tajně, protože sem měl zakázaný přístup. Aby ho nikdo neviděl, celý pohřeb proseděl ve zpovědnici. Říkal mi, že škvírou viděl každého, kdo šel kolem, a každého po těch letech poznal. Po pohřbu jsem ho vezl do Žamberka k autobusu, a když jsme jeli přes náměstí, říkal mi: „Jiří, zastav, já se tady podívám na kostel a na faru.“ Tak jsme zastavili a on se jen díval a tekly mu ohromný slzy.

chlebů do Afghánistánu.

V té souvislosti mě napadá, váš byt je krásně zařízený, skoro až luxusně: Když víte, jak se někde ve světě žije, jak se s tím srovnáváte?

Když jsem se poprvé vrátila z válečné oblasti, nemohla jsem si hodně dlouho ani koupit kávu. Dneska je pro mě domov tím bezpečným místem, kde načerpávám sílu. Potřebuji mít kolem sebe hodně krásy, abych vydržela dál „bojovat“. Kdyby lidé věděli, jak důležitá je krása, nebyla by nikde válka. Před Irákem jsem si v bytě nádherně uklidila. Už po zkušenosti z Balkánu jsem věděla, že se budu muset dlouho koupat a poslouchat Beethovna, abych se vzpamatovala. Také mi hodně pomáhá hudba. Totálně nenávidím bídu, to je příšerná věc.

Nemáte českou občanku, zato máte norský pas. Na druhou stranu Stonožka je z velké části česká. Jak se vy sama cítíte?

Já mám dnes obojí občanství. Myslím, že jsem privilegovaná, že dobře znám obě země a z každé si můžu brát něco. Češi jsou úžasný národ! Česká republika je velmi vyspělá, jen jí chybí kontinuita. Nikdo tu vlastně neví, jak má správně fungovat demokracie, je to totiž tak dlouho, co tu opravdu byla. Těch čtyřicet let napáchalo hodně škody a nikdo si už pořádně nepamatuje, jak je to správně.

A co Norsko a Norové, jací jsou?

To je také úžasný národ!

Je vůbec nějaký národ, který vám úžasně nepřipadá?

Určitě. Ty, které válčí. K zemím, kde je válka, obzvlášť občanská, nemám respekt. Je to hrůza, že v době faxů a mobilů spolu stále nedokážeme pořádně komunikovat.

Co je tedy úžasně na Česku a Norsku?

My Češi máme úžasnou kulturu, však jenom ty staré domy v Praze, to nemají nikde jinde na světě! Co se tady dokázalo za posledních dvaadvacet let, je neuvěřitelné. Pořád existuje nějaká chiméra, že lidé z bývalého Západu se mají líp, že jsou vyspělejší. Ale podívejte se na Spojené státy, co tam je bídy – skutečná Amerika není to, co lidé znají z televize. Je tam přes dvacet milionů nezaměstnaných; stačí sjet z hlavních cest a byla byste překvapená, co uvidíte. Ve Velké Británii jsou dva miliony analfabetů. Školství v Česku je nejlepší. Před dvaceti lety jsem si přála, aby české děti měly možnosti jako norské děti - teď je to naopak.

Norové jsou čestní a pozitivní. Já sama bývala trochu negativistka, ale to mě přešlo poté, co jsem se podívala do válečných zón. My

Norové také cítíme zodpovědnost sami za sebe, nestane se tam, že by někdo řekl „vláda nezařídila tohle nebo tamto“. Přála bych si, aby si Češi uvědomili, jak se máme dobře.

Znám

„houmlesáka“, co má autičko! My se řídíme Kennedyho heslem: „Neptej se, co může tvá zem udělat pro tebe. Ptej se, co ty můžeš udělat pro svoji zem.“ V Česku se tím lidé moc neřídí.

Co ještě se vám na Čechách nelíbí; co byste vzkázala nebo doporučila?

Co mě nejvíc trápí, je jak tu pořád bojuji s negativismem. Nejsem schopná lidem vysvětlit, jak se mají dobře. Koneckonců i někteří učitelé stonožkových škol – to jsou úžasní, skvělí lidé, kterých si moc vážím - a přitom když přijdu s nápadem, i od nich se někdy dočkám „ale“. Já se řídím heslem, že buď vím, jak problém řešit, anebo neříkám nic. Samozřejmě nemám nic proti kritice, ale musí být konstruktivní; takové to nadávání a bédování je k ničemu. Jednou jsem se zdržela v Praze v centru, měla jsem trochu času, a tak si zašla na pedikúru. Vedle mě seděly dvě dámy, povídaly si a v jednom kuse si na něco stěžovaly. Tak jsem to nevydržela a řekla jim, ať si všimají té vši krásy kolem, že já si to tu fotím a obrázky pak ukazuju v Norsku a USA, že se Čechami „chlubím“.

Komunismus napáchal hodně zla, v Čechách jakoby negace už byla zakořeněná.

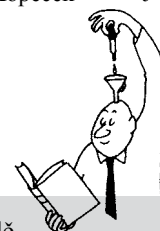
Je to tak a musím se přiznat, že někdy mám v tomhle ohledu dost problém komunikovat s lidmi nad padesát. Jako kdyby si mysleli, že v tom osmdesátém devátém „zazvoní klíče-

ma“ a ono už to všechno bude fajn. Ale tak to není, člověk se musí zapojit. V Norsku každý něco pro společnost dělá, třeba vypomáhá v domově důchodců, cokoli. Je to mé heslo – „Noblesa zavazuje.“ Pokud ji mám, je má morální povinnost dělat něco navíc, mimo placenou práci a starost o vlastní problémy. Stačí maličkosti. Protože když je těch maličkostí hodně, tak se mění v úžasnou sílu, která změní náš svět.

Koktejl, č. 3/2013

K přípravě na bohoslužby o nedělích a svátcích

sobota 6.4.	19 h. Mistrovice
neděle 7.4.	2. velikonoční
7.15 h. Letohrad	Sk 5,12-16 Ž 118
8.45 h. Lukavice	Zj 1,9-19
10.15 h. Orlice	J 20,19-31
sobota 13.4.	19 h. Lukavice
neděle 14.4.	3. velikonoční
7.15 h. Letohrad	Sk 5,27-41 Ž 30
8.45 h. Mistrovice	Zj 5,11-14
10.15 h. Orlice	Lk 21,1-19
sobota 20.4	19 h. Mistrovice
neděle 21.4.	4. velikonoční
<i>sbírka na bohoslovce</i>	
7.15 h. Letohrad	Sk 13,14-52 Ž 100
8.45 h. Lukavice	Zj 7,9.14b-17
10.15 h. Orlice	J 10,27-30
sobota 27.4.	19 h. Lukavice
neděle 28.4.	5. velikonoční
7.15 h. Letohrad	Sk 14,21b-27 Ž 145
8.45 h. Mistrovice	Zj 21,1-5a
10.15 h. Orlice	J 13,31-35
sobota 4.5.	19 h. Lukavice
neděle 5.5.	6. velikonoční
7.15 h. Letohrad	Sk 15,1-29 Ž 67
8.45 h. Lukavice - pouť	Zj 21,1023
10.15 h. Orlice	J 14.23-29
sobota 11.5.	19 h. Lukavice
neděle 12.5.	7. velikonoční
na Kopečku pouť se sv. Janem Nepomuckým	
7.15 h. Letohrad	Sk 7,55-60 Ž 97
9.00 h. Kopeček	Zj 22,12-20
10.15 h. Kopeček	J 17,20-26

Okénko do farnosti - Vydavatel Farnost sv. Václava v Letohradě

Adresa redakce: Václavské náměstí 57, 561 51 Letohrad • Redakce: Iva Marková, Miloslava Šejvlová, Václav Vacek, jazyková úprava Jana Kalousková, e-mail: ivamarkova@tiscali.cz • digitální podobu naleznete na www.letohrad.farnost.cz
Registřátorské č. MK ČR E 12797 • Sazba: JPG, Tisk: Grantis s.r.o. tel. 465 525 741